Gemeente **Borne**

Raadsvoorstel

21int01088

raadsvergadering
20-4-2021

agendapunt

nummer
21int01088

onderwerp
(aanvullend) Welstandsbeleid voor PV-installaties in Oud Borne en op monumenten

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel
Omdat de huidige welstandsnota (2004) nog dateert uit de tijd dat er nog nagenoeg geen zonnepanelen/-collectoren (PV-installaties) werden toegepast, ontbreken specifieke welstandscriteria voor het plaatsen van PV-installaties op daken in Oud Borne of op individuele monumenten. Gelet op de toenemende vraag is aanvullend welstandsbeleid noodzakelijk. Niet alleen voor het behoud van de architectonische en cultuurhistorische waarde en het motiveren van de welstandtoetsing, maar vooral ook om eigenaren en gebruikers van panden in Oud Borne vooraf beter inzicht te geven in de mogelijkheden en onmogelijkheden ten aanzien van de plaatsing PV-installaties op hun daken.
De voorliggende nota '(aanvullend)welstandsbeleid PV-installaties' heeft als ontwerp gedurende 6 weken voor inspraak ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn zijn een tweetal zienswijzen ontvangen. Op basis van deze zienswijzen en op basis van gesprekken met de reclamanten is het ontwerp op enkele punten gewijzigd en verduidelijkt. In de bijgevoegde 'Nota Beantwoording zienswijzen' (21int00638) en in de eveneens bijgevoegde 'Staat van wijzigingen' (21int01024) is omschreven op welke punten het ontwerp is gewijzigd. Het beleid is afgestemd met het bestuur van de belangenvereniging Oud Borne.

1 Inleiding
Borne klimaatneutraal in 2050. Een uitdaging die we als gemeente en gemeenschap van Borne serieus moeten nemen. Maar voor eigenaren en huurders van panden in het beschermde dorpsgezicht Oud Borne geldt dat er een afweging gemaakt moeten worden tussen enerzijds het belang van het behoud van de ruimtelijke, architectonische en cultuurhistorische waarden en anderzijds het belang van de energietransitie.

Omdat de huidige welstandsnota (2004) nog dateert uit de tijd dat er nog nagenoeg geen zonnepanelen/-collectoren (hierna PV-installaties) werden toegepast ontbreken er duidelijke welstandscriteria voor het plaatsen van PV-installaties op daken in Oud Borne of op monumenten. Gelet op de toenemende vraag naar PV-installaties (ook in Oud Borne) is aanvullend welstandsbeleid noodzakelijk.

2 Beoogd resultaat
Duidelijke welstandscriteria voor PV-installaties in Oud Borne (en op monumenten), met als doel het waarborgen en behouden van de aanwezige architectonische en cultuurhistorische waarden.

3 Argumenten
1. *de huidige welstandsnota (op basis van de Woningwet) biedt onvoldoende duidelijkheid voor eigenaren/bewoners*

De Woningwet bepaalt sinds 2003 dat gemeenten die welstandstoezicht toepassen daar beleid voor moeten vaststellen. De gemeenteraad is hiertoe bevoegd en kan via criteria vast stellen welke welstandseisen van toepassing zijn op een bepaald gebied. De huidige gemeentelijke welstandsnota (2004) dateert nog uit de tijd dat er nog nagenoeg geen PV-installaties werden toegepast. Het welstandsniveau voor Oud Borne is weliswaar 'Bijzonder' en er is een aparte paragraaf voor reguliere situaties, maar specifieke welstandscriteria voor PV-installaties ontbreken.
Gelet op de toenemende vraag is meer specifieke duidelijkheid over de welstandtoetsing noodzakelijk. Zodat eigenaren en gebruikers van panden in Oud Borne (en van monumenten) vooraf inzicht hebben in de mogelijkheden en onmogelijkheden voor de plaatsing van PV-installaties op hun daken.

2. *borging van de cultuurhistorische en architectonische waarde van het beschermd dorpsgezicht is uitgangspunt*

In 1991 is het gebied Oud Borne door het Rijk aangewezen als 'beschermd dorpsgezicht' in de zin van de Monumentenwet 1988 (nu Erfgoedwet). Het doel van deze aanwijzing is als volgt gemotiveerd:
"de karakteristieke, met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied te onderkennen als zwaarwegend belang bij de verdere ontwikkelingen binnen het gebied". De aanwijzing beoogt op die wijze een basis te geven voor een ruimtelijke ontwikkeling, die inspeelt op de aanwezige kwaliteiten, daarvan gebruik maakt en daarop voortbouwt".
Wonen in Oud Borne heeft veel voordelen maar vanwege de beschermde status ook enkele restricties. Het bijzondere welstandsbeleid is één van deze restricties. Oud Borne is bepalend voor de identiteit van Borne en haar inwoners. Het is een aantrekkelijk gedeelte van het dorp dat veel wordt bezocht door toeristen. Het is belangrijk om deze kwaliteit te onderkennen, te koesteren en te versterken.
PV-installaties kunnen afbreuk doen aan deze kwaliteit. Het is dus zaak om daar zorgvuldig mee om te gaan. Het (aanvullende) welstandsbeleid draagt daar aan bij.

3. *er is aansluiting gezocht bij de recente advieslijn van de Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed*

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) heeft op 27 mei 2020 haar adviesbeleid voor zonnepanelen/-collectoren op (rijks)monumenten enigszins versoepeld. Doel hiervan is om, gelet op de Rijk ambities uit het Klimaatakkoord, ook monumenteneigenaren meer mogelijkheden te geven bij de verduurzaming van hun monument. In het voorliggende (aanvullende)welstandsbeleid is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de nieuwe advieslijn van de RCE. Conform deze advieslijn is "zoveel mogelijk uit het zicht" voor Oud Borne nog steeds een basisbeginsel. Maar uitzonderingen zijn mogelijk. Het belangrijkste is dat er een zorgvuldige afweging en een zorgvuldig ontwerp wordt gemaakt zodat er geen afbreuk wordt gedaan aan de cultuurhistorische waarden van het pand en de ruimtelijke en visuele kwaliteit van het totale ensemble.

4. *Het aanvullende welstandsbeleid geeft de stadsbouwmeester en de gemeentelijk erfgoedcommissie betere afwegings- en motiveringsmogelijkheden*

Mede als gevolg van het ontbreken van een goed functionerende collectieve regeling (zie kanttekening) nemen de aanvragen voor PV-panelen in Oud Borne toe. Op basis van de huidige welstandsnota is het voor de stadsbouwmeester/erfgoedcommissie soms lastig om goed te onderbouwen waarom een vergunningaanvraag

moet worden afgewezen. Door duidelijke toetsingscriteria vast te stellen kan een afwijzing of een vergunningverlening beter worden gemotiveerd. Ook biedt het beleid betere aanknopingspunten voor toezicht en handhaving.

5. *De zienswijzen gericht tegen het ontwerp van het '(aanvullende) Welstandsbeleid PV-installaties Oud Borne en monumenten' hebben aanleiding gegeven voor enkele inhoudelijke wijzigen.*

Het beleid heeft vanaf 26 november 2020 als ontwerp gedurende 6 weken voor inspraak ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn zijn er een tweetal zienswijzen ontvangen. Op basis van deze zienswijzen is het ontwerp op enkele punten gewijzigd en verduidelijkt. De bijgevoegde 'Staat van wijzigingen (aanvullend) Welstandsbeleid PV-installaties Oud Borne en monumenten', geeft een overzicht van de doorgevoerde wijzigingen (zie 21int01024). De zienswijzen zijn beantwoord in de eveneens bijgevoegde 'Nota Beantwoording zienswijzen (aanvullend) welstandsbeleid PV-installaties Oud Borne en monumenten' (zie 21int00638).

Het beleid is op 8 februari 2021 afgestemd met het bestuur van de belangenvereniging Oud Borne. Hierbij zijn alle wijzigingen besproken. Het bestuur heeft laten weten in hoofdlijnen te kunnen instemmen met de wijzigingen t.o.v. het ontwerp.

4 Kanttekeningen

1.1 een goede collectieve regeling kan ook bijdragen aan behoud van de cultuurhistorische waarden

De toename van het aantal aanvragen voor PV-installaties in Oud Borne heeft ook te maken met het ontbreken van een goede collectieve regeling. Helaas is de ooit speciaal voor Oud Borne gestarte collectieve regeling voor zonnepanelen in Oud Borne (Bee One / Carnavalshal) niet heel goed geland bij de bewoners in Oud Borne. Een goed werkende collectieve regeling kan bijdragen aan het behoud van de ruimtelijke, architectonische en cultuurhistorische waarden van Oud Borne. Wellicht kan dit vanuit de Stichting Borne Energie of anderszins worden opgepakt.

5 Kosten, baten en dekking

n.v.t.

6 Vervolg na besluitvorming

Na vaststelling door de raad wordt het beleid gepubliceerd in het digitaal gemeenteblad en de Week van Borne en wordt het via de gemeentelijke website voor iedereen toegankelijk gemaakt.

Voorstel

Aan de raad wordt voorgesteld om:

1. in te stemmen met de beantwoording van de zienswijzen tegen het ontwerpbeleid, beschreven in de Nota Beantwoording zienswijzen (aanvullend) welstandsbeleid PV-installaties Oud Borne en monumenten (zie 21int00638).
2. in te stemmen met de wijzigingen t.o.v. het ontwerp (ambtshalve en n.a.v. zienswijzen), beschreven in de Staat van wijzigingen (aanvullend) Welstandsbeleid PV-installaties voor Oud Borne en monumenten (zie 21int01024).
3. de nota '(aanvullend) welstandsbeleid PV-installaties voor Oud Borne en monumenten' gewijzigd vast te stellen en
4. de nota '(aanvullend) welstandsbeleid PV-installaties voor Oud Borne en monumenten' onderdeel uit te laten maken van de bestaande Welstandsnota als aanvulling op de paragrafen H1.1. (Centrumgebieden) en 7.11 (Zonnepanelen en -collectoren).

Gemeente **Borne**

Bijlage(n)
Corsa-bijlagenummers:
20int04968 Collegebesluit vaststelling ontwerp-beleid
20bij07393 ontwerp (aanvullend) welstandsbeleid PV-installaties Oud Borne
21int00883 collegebesluit gewijzigde vaststelling (aanvullend) welstandsbeleid PV-installaties
21int00638 Nota beantwoording Zienswijzen ontwerp-beleid
21int01024 Staat van wijzigingen t.o.v. het ontwerp-beleid
21bij01465 (aanvullend) Welstandsbeleid PV-installaties Oud Borne

Borne, 16-3-2021

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,
de secretaris, de burgemeester,

E.S.I. ter Koele drs. J.H.R. Pierik